

جزوه طرح تفصیلی دکتر احسان ابراهیمی

(به شیوه گفتاری نویسنده و آسان)

از اساسی ترین علت سردرگمی ها در نوشتن مقالات و پایان نامه ها نداشتن طرح تفصیلی است.

اجزای طرح تحقیق: هر طرح تحقیقی از اجزای زیر تشکیل شده است:

۱- عنوان مصوب تحقیق و مشخصات نویسنده

۲- انتخاب استاد راهنما و مشاور

۳- نوع تحقیق به لحاظ هدف

۴- تبیین موضوع و بیان مساله

۵- ضرورت و اهمیت تحقیق

۶- پیشینه تحقیق و جنبه نوآوری آن

۷- سوالات تحقیق (اصلی - فرعی - مقدماتی)

۸- فرضیه های تحقیق

۹- پیش فرض های تحقیق

۱۰- اهداف تحقیق

۱۱- روش تحقیق

۱۲- ساختار و سازماندهی تحقیق

۱۳- منابع اولیه و مهم تحقیق

طرح تحقیق

اول موضوع یابی کردید و مطالعات اکتشافی انجام دادید و با ابعاد و زیر شاخه های موضوع آشنا شدید برای نگارش طرح مقاله آمادگی پیدا کرده اید. برای طرحنامه نویسی نیازمند مطالعات قبلی است . باید اول موضوع شناسی و موضوع یابی داشته باشید،مرحله بعد منبع شناسی و منبع یابی و سپس پرسش سازی است . با اقسام سوالات آشنا شوید.سپس مرحله داده پردازی و تهیه پرونده علمی و دسته بندی مطالب بر اساس نقشه مهندسی پژوهشی صورت می گیرد.

تعریف طرح تفصیلی تحقیق

راهنما و نقشه پیشنهادی اولیه برای پیش بینی فرایند و اهداف تحقیق با توجه به مطالعات ، یک نقشه ای را پیش بینی می کند و به کارگروه پیشنهاد می دهد.

محقق در طرح تفصیلی پیش بینی می کند چه فرایندی قرار است اتفاق بیافتد و به چه اهدافی قرار است برسد و حتی ممکن است بعد از مطالعه متن بصورت کامل، ساختار طرح تفصیلی را تغییر دهد؛ چون مطالعات قبلی اجمالی بوده الان گسترده شده است. بنابراین ۳۰ تا ۴۰ درصد قابل تغییر است و اشکالی ندارد و انگلیسی آن پروپوزال هست. پیشنهاد پژوهشی (ری سرچ) قابلیت اصلاح دارد.

اهمیت طرح تحقیق

نخستین گام برای ورود به عرصه پژوهشی داشتن نقشه است. حتی شما خانه هم می سازید باید اول نقشه داشته باشید، خانه چه کاربردی دارد و قرار است این خانه چه امکاناتی داشته باشد؟ چند طبقه باشد؟ تمام این نکات در مهندسی خانه است.

اهمیت طرح تحقیق:

به جهت مهندسی تحقیق و برنامه ریزی برای تحقیق از آغاز تا پایان پژوهش است. ارائه یک برنامه ریزی دقیق برای شما تا جلسه دفاعیه و یا ارائه مقالات به جشنواره ها است.

هر تحقیقی باید یک طرح تفصیلی داشته باشد و گرنه محقق دچار اتلاف وقت و سر درگمی می شود.

در قسمت اهمیت تحقیق، شما باید کارگروه و اساتید را توجیه کنید که موضوع شما جای کار تحقیقی دارد. یعنی دلیل پرداختن تان را به این موضوع بگوئید انگیزه شما چی بوده و نیازی نیست که منابع را مطالعه کنید.

یکبار با خودتان کنار بیاید که چرا این موضوع را انتخاب کردید؟ انگیزه محقق از رویکرد به مساله تحقیقی چی هست؟ چه انگیزه ای باعث شده این موضوع را برای پایان نامه انتخاب کنید که به عبارت بهتر علت انتخاب موضوع چی بوده؟ چه کاستی، چه کمبودی چه مشکلی چه نیازی در

جامعه علمی یا در جامعه بیرونی وجود دارد؟ که باعث شده شما این موضوع را انتخاب کنید. این

موضوع شما چه معضلی را می خواهد حل کند؟ چه معضلی در جامعه علمی و یا در جامعه

اجتماعی وجود داشت که سبب شد که محقق دنبال حلش بیاید.

بنابراین یک بحث درونی برای شماست. شما یک لحظه چشمان خود را ببندید با خودتان فکر کنید

چی شد که من این موضوع را انتخاب کردم؟ در این زمینه چند خط بنویسید لازم نیست سراغ ادله

موضوع متن بروید. اینها بعدا خودتون را در بدنه متن نشان می دهد. لازم نیست سراغ آیات و

روایات و بحث های محتوایی برید. شما الان طرح تفصیلی می نویسید وارد بدنه پایان نامه تان

نشدید. کارگروه می خواهد بداند به چه دلیل موضوع شما انتخاب شده است؟ شما می محقق چه

معضلی در جامعه دیدید که اقدام به ارائه این موضوع کردید؟

این کار شما در پاسخ دهی و حل مشکلات و معضلات نوشته می شود. بنابراین توجیه کارگروه

نسبت به این موضوع، ضرورت و اهمیت را بیان می کند.

عنوان تحقیق

ویژگی های موضوع تحقیق

۱-جوششی بودن موضوع(نه کوششی و سفارشی)

۲-دارای اهمیت و اولویت (بدیع و غیر تکراری)

۳-رسایی و شفافیت و جذابیت(نه معما گونه یا کلیشه ای)

۴-مختصر و مفید بدون پیش داوری(شبه جمله ناظر به مساله)

۵-فنی و تخصصی(الفاظ علمی ناظر به کلید واژه های تحقیق)

۶-جزئی و محدود بودن(زمان، مکان، اشخاص، مکاتب، مذاهب)

۷-روشنی قلمرو مساله (تناسب با حجم تحقیق)

۸-برخورداری از منابع کافی و در دسترس

انتخاب استاد راهنما و مشاور

استاد راهنما: راهنمای محقق در انتخاب مساله تحقیق و برنامه ریزی و نظارت در انجام دادن تحقیق از آغاز تا زمان دفاع است.

استاد مشاور: مشاور کسی است که در موضوعات ترکیبی انتخاب می شود؛ یعنی در موضوعات میان رشته ای، استاد مشاور لازم است.

در مباحث تخصصی مرتبط با طرح تحقیق و محتوای آن، باید استادی انتخاب شود که در آن موضوع اطلاعات کافی داشته یا کارکرده باشد. حضور او در تمام مراحل ضروری است.

اهداف تحقیق

نوع تحقیق به لحاظ هدف

۱- بنیادی (اهداف علمی)

تحقیقات علمی و کتابخانه ای در راستای اثبات یا ابطال نظریات و کشف قوانین و اصول علمی

۲- کاربردی: (اهداف عملی)

تحقیقات عملی و میدانی برای مشکل گشایی و نیاز زدایی فرد و جامعه است: مثل علل افزایش طلاق در شهر ها ؛ با مراجعه به دادگاه ها، مشاوران، خود افراد آسیب دیده و...می توان به نتیجه حاصله دست یافت.

اگر مطالب از اسناد و منابع اسلامی تهیه شود، غالب تحقیقات، کتابخانه ای، بنیادی و علمی خواهد بود.

تبیین و بیان مساله

شاید شما عزیزان با نگارش تبیین با ابهام و چالش روبرو هستید فرمول زیر راهنمای شما در این باره می باشد.

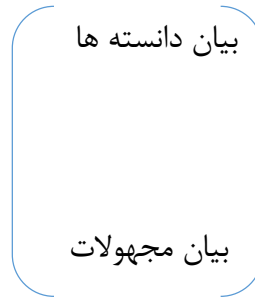
فرمول نوشتن بیان مساله:

یعنی بیان دانسته ها و معلومات شما درباره موضوع تحقیق (چیستی موضوع و اقسام و مراتب موضوع و...) بیان مجهولات و پرسش های محقق درباره ابعاد ناشناخته موضوع در حدود کشف و اثبات آنهاست .

نیم صفحه تا یک صفحه جا برایش تعبیه می شود.

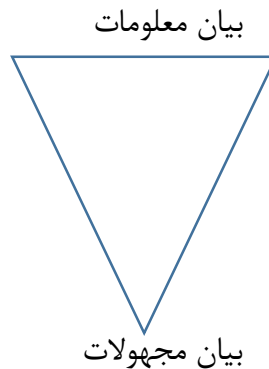
باید در این قسمت آنچه می دانید و آنچه نمی دانید را بنویسید. شما در مورد موضوع تان قطعاً دانسته ها یی را دارید، شما قبلاً راجع به انتخاب موضوع خوب فکر کردید و مطالعه نمودید و مطمئناً ذهن شما نسبت به موضوعی که انتخاب کردید خالی نیست. بنابراین دانسته هایتان درباره موضوع تحقیق تان بیان مساله می شود. در چند سطر آغازین خودتان در قسمت بیان مساله باید معلومات خودتان را بنویسید.

کلماتی در عنوان تحقیق وجود دارد و باید این کلید واژه هارا توضیح دهید؛ یعنی عنوان چه اقسامی دارد و پرداختن به آن چه اهمیتی می تواند داشته باشد، این دانسته های شما درباره موضوع مقاله تان می شود. در مورد عنوان مقاله تان بعضی چیزها را هم نمی دانید و مجهولات شما را تشکیل می دهند؛ پرسش هایی دارید، مسائلی در ذهن تان است که باعث شده این را انتخاب کنید؛ برای همین مجهولات است که قصد دارید این مقالات را بنویسید. بنابراین باید دقت کنید که حتماً مجهولات خودتان را هم در این زمینه بنویسید .

بنابراین تبیین موضوع یعنی

شما این دو مورد را در بیان مساله بنویسید، کفایت می کند؛ در حد یک پاراگراف، دو پاراگراف یا نهایتاً یک صفحه بنویسید. معمولاً گفته می شود بیان مساله شبیه یک قیف است که شما باید از کلیات و دانسته هایتان بیابید و به آن جزئیات برسید و به مساله و مجهولاتی که قصد دارید پایان نامه یا مقاله ای بنویسید و به سوالات پاسخ بدهید.

یعنی دانسته ها و معلوماتتان پلی می شود برای اینکه مجهولات را بیابید. این که در بیان مساله بیاید یکباره به مجهولات اشاره کنید، شایسته نیست و به مذاق مخاطب و خواننده خوش و خوب نیست. شما باید اول در ذهن خواننده و مخاطب تان با دانسته هایی که در مورد موضوع تحقیق است، آماده بکنید و با توجه به این دانسته ها و بحث های بدیهی و روشن بیابید، نادانسته ها و مجهولات را ذکر کنید. بنابراین در تبیین مساله، اصل بیان خود مساله است؛ اما باید برای گفتن بیان مساله مقدمه چینی کنید و این مقدمه چینی همان

معلومات درباره بیان مجهولات شماسست و این نیازمند آن است که شما قبلا در مورد مساله تان مطالعات اکتشافی کرده باشید.

سوالات

مهم ترین قسمت در طرح تحقیق سوال سازی است و گرنه نوشتن بیان مساله، ضرورت و پیشینه جز مباحث حاشیه ای هستند. چیزی که در طرح تفصیلی خیلی مهم است، حل مساله است. حل مساله یعنی؛ پاسخ به سوالات گوناگون مرتبط با موضوع محقق

با توجه به این مطالب، سوالات یکی از محورهای بسیار مهم و از ارکان یک طرح تفصیلی به شمار می آید که شما باید با اقسام سوالات آشنا بشوید. پرسش سازی را بصورت کاملا دقیق یاد بگیرید.

با توجه به دسته بندی هایی که در سوالات داریم، باید سوالات تحقیق را در حد توان، سازمان دهی کنید بسازید و آن هارا دسته بندی کنید.

تعریف سوال تحقیق:

پرسش های محقق درباره مجهولات تحقیق که به روند تحقیق و جهت دهی آن کمک می کند.

در بیان مساله هم شما با مجهولات، مسائل و ابهاماتی که درباره موضوع عنوان تحقیق پژوهش شما وجود دارد روبرو هستید که فهمیدن این مجهولات و سوالات و پاسخ دهی به این مجهولات و سوالات، تحقیق شما را شکل می دهند. بنابراین سوال همان مساله است. بله بین سوال و مساله تفاوت وجود دارد. مجهولات تحقیق را مطرح کنید. مجهولات چند دسته اند؟

اقسام سوال (به لحاظ ارزش علمی)

سوال اصلی: ناظر به عنوان تحقیق و پژوهش است.

تعریف پرسش :

عنوان تحقیق در قالب ساختار پرسشی که نیازمند پاسخ تفصیلی و تحلیلی است.

سوال اصلی را نمی توان یکباره پاسخ داد، بلکه باید به چند سوال فرعی تجزیه شود و به تدریج آن را پاسخ گفت.

برای ساخت پرسش اصلی، عنوان اصلی را بردارید و در انتها سوال بگذارید و از کلمات پرسشی مناسب بهره بگیرید. این نیازمند پاسخ تفصیلی است.

ما ادوات پرسشی داریم ولی مجاز نیستیم از آیا استفاده کنیم. چون فقط جوابش بله یا خیر است، پس نباید از آیاستفاده کنیم. مثلا در عنوان راهکار شرح صدر، سوال، آیا شرح صدر راهکار دارد؟ اشتباه است. پرسش باید جواب تفصیلی داشته باشد تا مقاله ای چند صفحه ای بوجود بیاورد. چه راهکارهایی برای شرح صدر وجود دارد؟ راهکار شرح صدر چیست؟ و مثل این پرسش ها که پاسخ بله یا خیر نخواهد. بنابراین سوالات اصلی با ادوات چیست چگونه و... در آخر عنوان درست می شود.

مقاله بر خلاف رمان و قصه نیاز به ساختار دارد و اگر قصه یا رمانی را مطالعه کرده باشید می بینید که رمان، فصل، بخش، گفتار و تیتراژ ندارند. داستان از یک جایی شروع می شود و به جایی هم ختم می شود. بنابراین کتاب داستان ها فهرست مطالب ندارند؛ ولی سایر کتاب ها و پایان نامه ها و مقالات نیاز به ساختار بندی و فصل و بخش دارند. نیاز به نتیجه و چکیده دارند. بنابراین ما نیاز داریم که سوال اصلی را خرد کنیم، تبدیل به چند سوال فرعی کنیم؛ چون ما یکدفعه نمی توانیم سوال اصلی را پاسخ دهیم. قرار نیست

رمان و قصه بنویسیم . جواب سوال اصلی باید با توجه به سوالات فرعی و در طی نوشتار متن پاسخ داده شود. سوالات فرعی، فرزندان سوال اصلی هستند. سوالات فرعی برای حل مساله هستند سوالات فرعی از دل سوالات اصلی بیرون می آیند.

سوالات فرعی (برای حل مساله است.)

پرسش هایی که از دل سوال اصلی بیرون می آیند و پاسخ به هریک از آن ها بخشی از پاسخ به سوال اصلی است.

این سوالات ، سازنده فصول تحقیق هستند و پس از تبدیل ساختار پرسش به خبری، عنوان هر فصل قرار می گیرند.

مثلا هر سوال اصلی به سه سوال فرعی تبدیل می شود؛ یعنی هر سوال فرعی که پاسخ می دهید ۳۰ درصد سوال فرعی را پاسخ دادید و اگر به هر ۳ سوال فرعی پاسخ دهید ۱۰۰٪ سوالات را پاسخ دادید.

هر سوال فرعی در پایان نامه یک فصل و در مقاله یک تیتر برای شما می سازد. تعداد سوالات فرعی، نشانگر تعداد فصول شما در پایان نامه و تعداد تیتر در مقاله است.

مهم ترین قسمت یک طرح تفصیلی بدست آوردن سوالات فرعی است. برای این منظور روش هایی وجود دارد که در ذیل به آنها اشاره می شود.

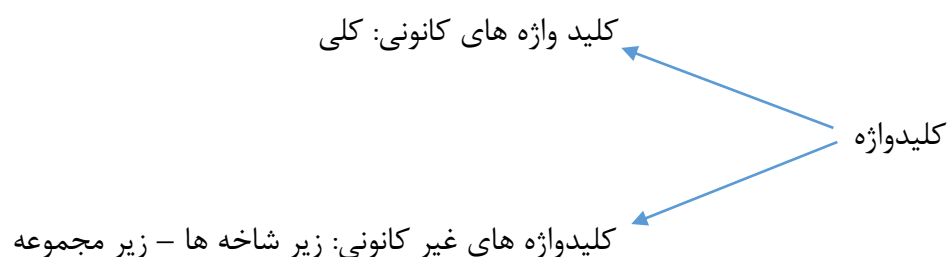
چکار کنیم سوالات اصلی به سوالات فرعی تقسیم و تجزیه شوند؟ راهکار تولید سوال فرعی چیست؟ این با مطالعه اولیه بوجود میاد.

۱- شناسایی کلید واژه های سوال اصلی

۲- استخراج اقسام و مراتب کلید واژه (کلید واژه ها چه اقسام و مراتبی دارند)

۳- طراحی سوالات فرعی (عناوین فصول) بر اساس اقسام و مراتب کلیدواژه کانونی. مهم ترین کلید واژه کدام است؟ کانون توجه شما روی کدام کلید واژه است؟

۴- طراحی زیر شاخه ها (عناوین نوشتاری) بر اساس اقسام و مراتب دیگر کلید واژه ها یا اقسام و مراتب ریزتر کلیدواژه های کانونی «کلی: کانونی» «زیرمجموعه: غیر کانونی زیر شاخه ها هستند.»

سوالات مقدماتی

سوالات مقدماتی برای شناخت مساله هستند، نه اینکه مساله را حل کنند. سوال هایی که محقق را به درک عنوان کمک می کند.

یکی از معضات محققان و پژوهشگران در طراحی طرح تفصیلی و پروپوزال عدم تمایز و تشخیص سوالات فرعی از سوالات مقدماتی است.

سوالات مهم سوالات فرعی است چون قرار است مساله را حل کند. سوالات مقدماتی برای شناخت بهتر مساله به شما کمک می کند تا تحقیق کنید.

سوالات مقدماتی سوالاتی برای شناخت کلید واژه های اصلی عنوان تان است. در سوال اصلی چه کلمات و واژه هایی به کار رفته است؟ از معانی لغوی و اصطلاحی کلید واژه های عنوان بپرسید سوالات مقدماتی شما شکل می گیرند این پرسش ها در فصل یکم به عنوان کلیات و مفاهیم پاسخ داده می شوند.

راهکار شرح صدر چیست؟

راهکار به چه معناست؟ شرح صدر در لغت به چه معناست؟ در اصطلاح علم اخلاق معنای شرح صدر چیست؟ همه اینها سوال اند؛ اما سوالات فرعی نیستند. اگر صد صفحه متن بنویسید ابتدا باید معانی و مفاهیم کلمات شناخته شوند.

سوالات فرعی سرتیترهای شما هستند؛ اما سوالات مقدماتی سوالات معانی لغوی و اصطلاحی شما هستند.

فرضیه های تحقیق

پیش فرض چگونه تدوین و تبیین می شود؟

سوال مقدماتی در بیشتر طرح تحقیق ها نیست. سوال مقدماتی مدنظر تان در ذهن تان باشد تا پیش فرض ها را با توجه به آن سوال مقدماتی بنویسید.

فرضیه تحقیق: ارتباط مستقیمی با سوال فرعی دارند.

تعریف فرضیه:

پاسخ های احتمالی و اجمالی به پرسش های فرعی که در متن تحقیق به استدلال و تفصیل تبدیل می گردند.

شما قبل از فرضیه چند سوال فرعی نوشتید و چون با مطالعه بوده جواب ها را به صورت احتمالی می دانید که آنها را به صورت چند جمله خبری در دو سه سطر می نویسید.

هر سوال فرعی یک فرضیه برایش مطرح است. تعریف دیگر فرضیه این است پیش داوری‌های و حدس‌های علمی درباره مساله تحقیق که پس از پایان یافتن پژوهش قبول یا رد می‌شوند. داوری نهایی زمانی انجام می‌شود که پایان نامه تمام شده باشد و مقاله به اتمام رسیده باشد الان که هنوز در آغاز راه هستیم و داریم نقشه‌کشی می‌کنیم ممکن است که پیش داوری‌ها و حدس‌های علمی هم داشته باشیم، این‌ها بعد از اینکه مقاله نوشته شد و به پایان رسید، قبول یا رد می‌شوند؛ بنابراین فرضیه از اسم‌اش پیداست، هنوز در حد فرضیه است تبدیل به نظریه نشده است. زمانی که پایان نامه و مقاله کامل نوشته بشود فرضیه‌های شما تبدیل به نظریه می‌شوند؛ بنابراین با این که فرضیه‌های تحقیق، پاسخ‌های احتمالی به سوالات فرعی هستند این احتمال و اجمال باید تو ادبیات نوشته‌های شما خودش را نشان دهد. شما می‌توانید با جملات و عباراتی، فرضیه‌ها تون را حالت احتمالی و اجمالی بودنشان را نشان دهید. مثلاً بنویسید بر اساس مطالعات اولیه به نظر می‌رسد که در پاسخ به این سوال این مورد می‌تواند باشد: مثلاً راهکارهای شرح صدر از منظر آیات و روایات را بنویسید اول که تقسیم کردید مثلاً گفتید راهکارهای نظری و راهکارهای عملی برای شرح صدر ۲ تا سوال فرعی از دل سوال اصلی استخراج کردید ۲ راهکار نظری و عملی

دو تا سوال فرعی دارید دو تا فرضیه بنویسید. همانطور که در سوالات فرعی شماره ۱ و ۲ درج می‌کنید در فرضیه‌ها هم این کار را انجام می‌دهید. مثلاً بنویسید به نظر می‌رسد این و این و... از راهکارهای نظری هستند چون مطالعه اکتشافی داشتید باید چند راهکار در ذهنتان باشد و بنویسید؛ مثلاً طبق مطالعات اولیه یعنی هنوز کامل مطالعه نکردم، فقط مطالعه اولیه است. هنوز مطالعات تکمیلی ندارید؛ مثلاً بنویسید اعتقاد به ربوبیت و توحید و... می‌تواند از راهکارهای شرح صدر باشد. فصل بندی و تیتربندی فرضیه‌ها تماماً بستگی به این دارد که سوالات فرعی خوبی بنویسید برای همین سوالات فرعی مهم‌ترین قسمت طرح تفصیلی است.

فرضیه احتمال و اجمال و قابلیت تکمیل دارد.

پیش فرض: پیش فرض قطعی و یقینی است.

پاسخ کوتاه قطعی و یقینی به پرسش های مقدماتی این پاسخ ها در دیگر علوم به اثبات رسیده اند و اکنون در قالب جملات کوتاه بیان می شوند: نقش مادر در تربیت کودک یا نقش فضای مجازی در آسیب های دوران کودکی. معنای لغوی و اصطلاحی کودک چیست؟ طفل ۲ تا ۹ سال را کودک می گویند. پاسخ قطعی همان پیش فرض است. فرزندان زیر دو سال و بالای نه سال از عنوان خارج می شوند. پیش فرض؛ چیستی و اقسام و اهمیت عنوان است.

اهمیت و ضرورت برای شما پیش فرض است. سوالات مقدماتی که به شما کمک می کند پیش فرض می شود. پیش فرض ها در حد جملات کوتاه بیان می شوند. در بدنه پایان نامه و مقالات باز می شوند در فرضیه نیاز به آدرس دهی ندارید.

روش شناسایی پیشینه پژوهی

برای شناسایی اجمالی پیشینه از گزینه های زیر بهره می بریم. این پایگاه ها به محقق در یافتن منبع مناسب عنوان محقق یاری می نمایند.

الف: پایان نامه ها

Ganj.irandoc.ac.ir

hawzeh.net

ب: مقالات

Ensani.ir

Noormags.ir

ج: کتاب ها:

Noorlib.ir

Lib.ir

د:سایت: www.E Imnet.ir

ردیف	نوع پیشینه پژوهشی	آدرس منابع
الف	پایان نامه ها	Ganj.irandoc.ac.ir hawzeh.net
ب	مقالات	Ensani.ir Noormags.ir
ج	کتاب ها	Noorlib.ir Lib.ir
د	سایت ها	www.E Imnet.ir

سایت www.E Imnet.ir سایتی است که کامل تر از موارد قبلی است و در یافتن عنوان بدیع و جدید کمک می کند. این سایت هم به سایت های قبلی مرتبط است. محدوده جستجویش همه سایت ها را در بر می گیرد کلمات عنوان تحقیق را در آن جست و جو کنید، همچنین کلمات مترادف و متضاد موضوع تان را جستجو کنید.

اینجا لازم نیست دیگر دنبال سایر سایت ها و کتابخانه ها و شهرها و... بگردید در همین حد کافیه که موضوع شما در این سایت نباشد نشان دهنده این است که موضوع جدید است.

روش تدوین پیشینه

۱- جداسازی کتب- پایان نامه ها - مقالات

۲- **تحصیل اجمالی پیشینه های موجود** (کمبود ها و کاستی) هر کدام شان چه نقصی دارند که

شما به آن می پردازید؟ حداقل ۲ الی ۳ سطر اگر ناقصی داشته باشد در این باره بنویسید. یا پیشینه وجود ندارد که کار شما جدید می شود یا دارد ولی به صورت عنوان شما نیست. تحصیل اجمالی کنید.

۳- **امتیاز تحقیق فعلی شما** نسبت به سایر کارها چیست؟

تعریف پیشینه:

بررسی سرگذشت موضوع تحقیق برای اخذ مجوز ورود به تحقیق

در موضوع یابی هم شما پیشینه را نیاز دارید، وقتی موضوعی را برای پایان نامه یا مقاله تان انتخاب می کنید ناگزیر باید پیشینه را بررسی کنید که به دو باره کاری مبتلا نشوید. پیشینه را باید مکتوب، مستدل و مستند برای کارگروه بنویسید خصوصاً اگر تحقیق شما، مقاله هست این مطلب، اهمیت بیشتری دارد؛ چون نوآوری شما را به بقیه تحقیق ها نشان می دهد بنابراین مجوز ورود به تحقیق در گرو بررسی سرگذشت موضوع پیشینه و تحقیق است وگرنه هیچ مجوزی اذنی برای ورود به تحقیق نخواهید داشت. در بعضی از مراکز علمی

پیشینه تحقیقی در طرح اجمالی و پیشنهاد موضوع گنجانده میشود. در برخی از مراکز علمی پیشینه تحقیق (طرح تفصیلی) گنجانده می شود در هر صورت چه در طرح اجمالی یا در طرح تفصیلی شما باید پیشینه را با این اسناد دارد بیاورید و بررسی کنید و اساتید و داور ها را توجیه کنید که این کار من نسبت به کارهایی که قبلا شده نوآوری و امتیاز دارد.

پیشینه پیدایی خود موضوع: آشنایی با تاریخچه و سرگذشت تکوینی موضوع تحقیق

پیشینه پژوهشی مساله: شناسایی پژوهش های انجام شده درباره مسله تحقیق

در قسمت پیشینه ما کار با پیدایش موضوع و تاریخچه تکوینی نداریم. ما در قسمت پیشینه تحقیق دنبال پیشینه پژوهشی هستیم چیزی که مهم است شناسایی پژوهش های انجام شده می باشد.

بعنوان مثال به عنوان زیر توجه کنید:

بررسی قرار داد عقد بیمه از منظر فقهای اسلامی

موضوع قرارداد کی بوجود آمد؟ چه کسی بوجود آورده وچه زمانی وارد جامعه مسلمین شده است؟ این پیدایش تاریخی است که در پیشینه تحقیق مورد ملاحظه قرار نمی گیرد.

مفاهیم در متن آورده می شود، در طرح تفصیلی نیازی به پردازش به آن نیست. مهم برای ما پیشینه پژوهشی مساله است چه مقالات و کتابهایی تاکنون در باره موضوع تحقیق مورد نظر نوشته شده است

انواع پیشینه پژوهشی:

۱- پیشینه اعم (منابع فرا رشته ای: فرهنگ نامه ها- دانش نامه ها -دائرة المعارف ها -کتاب شناسی

های عمومی)

۲- پیشینه عام (منابع رشته ای: منابع جامع همه موضوعات در رشته ای خاص)

۳- پیشینه خاص (گرایش کلی: منابع عمومی مرتبط با موضوع تحقیق)

انتخاب روش تحقیق

روش تحقیق: مقوله اول شما برای رسیدن به حقیقت از چه ادله ای استفاده می کنید راه رسیدن به حقیقت چیست ؟موضوع تان نقلی است یا عقلی و یا... . باید روش تحقیق را مشخص کنید.

مقوله دوم: روش اطلاعات جمع آوری چیه؟

مقوله سوم: اطلاعات جمع آوری گردید و تجزیه و تحلیل و پردازش صورت گرفت باید بدانید از چه روش پردازش و تجزیه و تحلیل استفاده می کنید.

۱- راه گردآوری اطلاعات چیست؟با چه روشی می خواهیم پردازش کنیم.

۲- راه رسیدن به حقیقت چیست؟

۳- اگر عقل و اندیشه به ما کمک می کند که حقیقت را پیدا کنیم، برهان کاملاً عقلی است، روش عقلی برهانی است. اگر در تحقیق از وحی استفاده کردیم روش نقلی می شود و... منبع کشف حقیقت و دستیابی به آن چیست؟عقل و اندیشه، تاریخ، وحی، قواعد ادبی، تجربی

۴ یا اینکه روش تحقیق، روش ترکیبی است که در علوم میان رشته ای رخ می دهد.

اقسام روش تحقیق

۱-عقلی برهانی

۲- نقلی و تاریخی

۳- نقلی و وحیانی

۴- روش های ادبی و زبان شناختی

۵- روش تجربی و علمی

۶- روش های ترکیبی در تحقیقات مین رشته ای

بعنوان نمونه، عنوان راهکارهای تاب آوری انسان در قرآن از منظر روانشناسی از روش های وحیانی و تجربی استفاده کرده است.

روش گردآوری اطلاعات و ابزار آن

میدانی و نامحدود: اجرای تحقیق در فضای باز، که بصورت شنیداری و دیداری (مصاحبه) است وبصورت نوشتاری و پرسشنامه ای است.

یا کتابخانه ای است. محیطی و محدود: اجرای تحقیق در فضای بسته مثل کتابخانه ها

به لحاظ **نوع دانش و ابزار** سه گونه است: ۱- کتابخانه ای (علوم انسانی و اسلامی) ۲- آزمایشگاهی (علوم تجربی) ۳- کارگاهی (فنی و مهندسی)

بعد از گردآوری برای پردازش سه روش تجزیه و تحلیل اطلاعات وجود دارد:

۱- توصیفی (مناسب مقطع کارشناسی و سطح دو)

۲- توصیفی و تحلیلی (مناسب مقطع کارشناسی ارشد و سطح سه)

۳- توصیفی و تحلیلی و انتقادی (مناسب مقطع دکتری و سطح ۴)

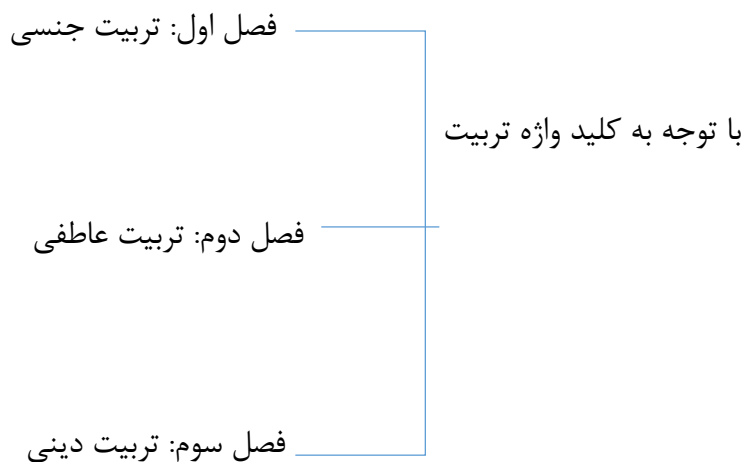
ساختار و سازمان تحقیق

یکی از مشکلات جدی و مهم طلاب، محققان و دانشجویان این است که حالا که طرح تفصیلی را به اینجارسوندند، سوالات فرعی را نوشتند، سوالات مقدماتی را هم با دقت نوشتند، فرضیه و پیش فرض و روش های تحقیق را هم نوشتند، الان باید یک اسکلت و مهندسی از مقاله یا پایان نامه خودشان ارائه بدهند که این پایان نامه، چند فصل دارد و هر فصلی چند نوشتار دارد؟ اسم فصل ها چیست؟ اسم زیر فصل ها چیه و حتی تیتر های ریزتر چه عنوانی دارند. شاید در ظاهر همچنین مقوله ای دشوار باشد؛ اما اگر در گام های قبلی در طرح تفصیلی درست عمل کرده باشند ساختار و سازماندهی تحقیق به صورت اتوماتیک و خودکار ایجاد می شود.

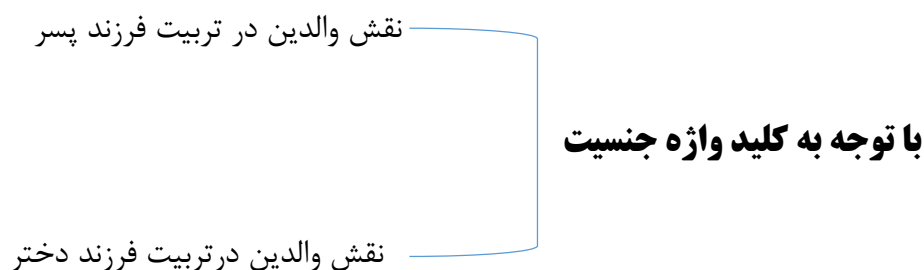
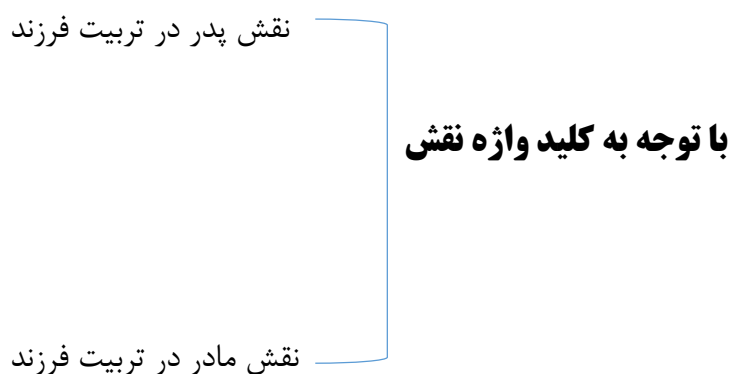
وقتی شما سوالات فرعی را طراحی کنید؛ در واقع عناوین شما (سرتیترها در مقاله) طراحی می شوند. زمانی که سوالات مقدماتی را طراحی کنید. بخش مهمی از فصل یک که کلیات تحقیق اند؛ یعنی مفاهیم بدست می آید بنابراین خروجی طراحی سوال های فرعی و مقدماتی ساختار و سازمان شما را نتیجه می دهد. باید به چگونگی طراحی سوالات باندیشید : ابتدا کلیدواژه کانونی عنوان تان را پیدا کنید و اقسام و مراتب آن را بنویسید و بعد به سایر کلید واژه ها بپردازید و سایر اقسام و مراتب را بنویسید.

عنوان: نقش والدین در تربیت فرزند

کلید واژه کانونی در اینجا، تربیت است. پس تربیت می تواند به سه قسم تقسیم شود: یک فصل تربیت جنسی، یک فصل تربیت عاطفی، یک فصل تربیت دینی است.

اقسام کلید واژه های دیگر نقش یا جنسیت فرزند و... می تواند باشد.

سوالات مقدماتی: تربیت چیست؟ معنای لغوی و اصطلاحی اقسام تربیت چیست؟

همچنین می توان با توجه به سوالات مقدماتی به تعریف لغوی و اصطلاحی و اقسام تربیت پرداخت و در فصل بندی عنوان نمود.